

PATVIRTINTA
Aukštaitijos nacionalinio parko ir Labanoro
regioninio parko direktoriaus
2025 m. spalio 13 d. įsakymu Nr. 1- 32

AUKŠTAITIJOS NACIONALINIO PARKO IR LABANORO REGIONINIO PARKO DIREKCIJOS KRAŠTOVAIZDŽIO APSAUGOS SKYRIAUS NUOSTATAI

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Kraštovaizdžio apsaugos skyrius (toliau – Skyrius) yra Aukštaitijos nacionalinio parko ir Labanoro regioninio parko direktijos (toliau – Direkcija) struktūrinis padalinys, vykdamasis veiklą gamtinio ir kultūrinio kraštovaizdžio apsaugos, prevencinės veiklos organizavimo ir vykdymo, teritorijos tvarkymo ir priežiūros srityse.

2. Skyrius savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija, Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymu, Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymu, Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymu, Lietuvos Respublikos miškų įstatymu, Lietuvos Respublikos žemės įstatymu, Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymu, Lietuvos Respublikos statybos įstatymu, Lietuvos Respublikos architektūros įstatymu, Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymu, kitais įstatymais, Lietuvos Respublikos Seimo priimtais teisės aktais, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais, Lietuvos Respublikos aplinkos ministro bei Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos prie Aplinkos ministerijos direktoriaus įsakymais, atitinkamų regioninių parkų ir rezervatų nuostatais, kompleksinio ir specialiojo teritorijų planavimo dokumentais, strateginio planavimo dokumentais, šiais nuostatais (toliau – nuostatai) ir kitais teisės aktais.

II. SKYRIAUS UŽDAVINIAI IR FUNKCIJOS

3. Skyriaus **uždaviniai yra:**

3.1. Aukštaitijos nacionaliniame (toliau – Nacionalinis) **ir Labanoro regioniniame** (toliau – Regioninis) **parkuose bei Priskirtoje** teritorijoje esančiose saugomose teritorijose (valstybiniuose draustiniuose, gamtos paveldo objektuose, biosferos poligonuose), įskaitant „Natura 2000“ tinklo teritorijas:

3.1.1. išsaugoti unikalų ir būdingą gamtinį bei kultūrinį kraštovaizdį, vertingiausias kraštovaizdžio kompleksus ir objektus (vertybes), tvarkant, racionaliai naudojant bei atkuriant pažeistus ar sunaikintus kompleksus ir objektus, sudarant sąlygas pažinti vertybes;

3.1.2. didinti kraštovaizdžio kompleksų ir vertybių iširtumą, užtikrinti duomenų apie kraštovaizdį bei jo būklę patikimumą

3.1.3. populiarinti Rytų Aukštaitijos etnografinio regiono etnokultūros tradicijas (statybos, amatų, nematerialiojo paveldo)

3.1.4. sudaryti sąlygas rekreacijai, pirmiausia pažintiniam turizmui;

3.1.5. plėtoti gamtosauginį švietimą.

3.2. Likusioje Priskirtos teritorijos dalyje (ne saugomose teritorijose ir ne „Natura 2000“ tinklo teritorijoje) įgyvendinti kraštovaizdžio apsaugos ir atkūrimo priemones.

4. Skyrius, įgyvendindamas **3.1.1** papunktyje nurodytą uždavinį, **atlieka šias funkcijas:**

4.1. saugo, tvarko vertingus kraštovaizdžio kompleksus ir objektus ar organizuoja jų tvarkymą, įgyvendina saugomų teritorijų dokumentuose numatytas kraštovaizdžio apsaugos ir atkūrimo priemones;

4.2. teikia pasiūlymus saugomų teritorijų planavimo dokumentų sprendiniams koreguoti, dalyvauja viešuosiuose svarstymuose;

4.3. vykdo prevencinę veiklą saugomose teritorijose, įskaitant Natura 2000 teritorijas, siekiant išvengti saugomos teritorijos apsaugos ir naudojimo tvarkos pažeidimų, teikia atsakingoms institucijoms informaciją apie galimas savavališkas statybas ir kitus pažeidimus;

4.4. nustatyta tvarka derina teritorijų planavimo dokumentų projektus, Statybos įstatymą įgyvendinančių teisės aktų numatytais atvejais derina statinių projektus (projektinius pasiūlymus), derina žemėtvarkos, vandentvarkos projektus, priima kitus sprendimus teritorijų planavimo ir statybos srityse;

4.5. derina kultūros, sporto ir kitokių renginių vietas vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintais Nacionalinio ir Regioninio parkų nuostatais;

4.6. derina saulės šviesos energijos elektrinių ir (ar) saulės šilumos kolektorių įrengimo vietas;

4.7. derina skraidymą bepiločiais orlaiviais ir oro balionais, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintais Nacionalinio ir Regioninio parko nuostatais;

4.8. nustatyta tvarka vertina veiklas, dėl kurių leistinumo nusprendžiama atlikus jų poveikio kraštovaizdžiui, vertybėms įvertinimą;

4.9. teikia išvadas dėl laukinių gyvūnų aptvarų įrengimo, dėl stoginių, skirtų laisvai laikomų žolėdžių gyvūnų, įregistruotų Ūkinių gyvūnų registre, vietų;

4.10. rengia sprendimų dėl buvusių sodybų atstatymo projektus;

4.11. teikia siūlymus dėl žemės ūkio ir kaimo plėtros rengiamų priemonių, kad būtų užtikrinta gera kraštovaizdžio būklė;

4.12. esant būtinybei nagrinėja valstybinių ir privačių miškų vidinės miškotvarkos projektus, miškų tvarkymo schemas ir kitus projektus, planus, dokumentus, teikia jiems pastabas, pasiūlymus, išvadas;

4.13. esant būtinybei dalyvauja įgyvendinant saugomų buveinių ir rūšių apsaugos, tvarkymo, įskaitant atkūrimo, priemones, numatytas gamtotvarkos planuose, kituose strateginio ir teritorijų planavimo dokumentuose, įgyvendina priemones, susijusias su invazinių rūšių valdymu ir naikinimu;

4.14. pagal kompetenciją rengia ir (arba) įgyvendina, administruoja projektus, finansuojamus valstybės, Europos Sąjungos struktūrinės paramos, tarptautinių ir kitų fondų lėšomis.

5. Skyrius, įgyvendindamas **3.1.2** papunktyje nurodytą uždavinį, **atlieka šias funkcijas**

5.1. vykdo kraštovaizdžio ir vertybių stebėseną (monitoringą);

5.2. atlieka taikomuosius tyrimus, susijusius su kraštovaizdžio, jo kompleksų ir vertybių išsaugojimu, rekreacine ir kita veikla;

5.3. kaupia, tvarko, sistemina informaciją ir analizuoja duomenis apie kraštovaizdžio kompleksų apsaugą, teritorijos rekreacinį naudojimą ir kitas sritis;

5.4. organizuoja kraštovaizdžio kompleksų tvarkymą bei priežiūrą, t. y. pagal kompetenciją įgyvendina saugomų teritorijų specialiojo ir strateginio planavimo dokumentuose numatytas apsaugos ir tvarkymo priemones;

5.5. organizuoja sunaikintų ir pažeistų kraštovaizdžio kompleksų bei objektų atkūrimo priemonių įgyvendinimą.

6. Skyrius, įgyvendindamas **3.1.3** papunktyje nurodytą uždavinį, **atlieka šias funkcijas:**

6.1. kaupia, tvarko, sistemina ir skleidžia žinias apie materialųjį ir nematerialųjį kultūros paveldą ir jo apsaugą;

6.2. renka kraštotyrinę medžiagą, fiksuoja gyvasias tradicijas, kitas kultūros paveldo vertybes ir vertina jų būklę.

7. Skyrius, įgyvendindamas **3.1.4** papunktyje nurodytą uždavinį, **atlieka šias funkcijas:**

7.1. pritaiko teritorijas lankymui, pažinimui, rekreaciniam naudojimui: įrengia ir prižiūri lauko informacines sistemas, pažintinius ir mokomuosius takus, kitą rekreacinę infrastruktūrą;

7.2. organizuoja poilsiviaičių bei kitos rekreacinės infrastruktūros įrengimą ir priežiūrą.

8. Skyrius, įgyvendindamas **3.1.5** papunktyje nurodytą uždavinį, **atlieka šias funkcijas:**

8.1. rengia ir įgyvendina gamtosauginio švietimo priemonės, susijusias su kraštovaizdžio, vertybių pažinimu;

8.2. rengia ir vykdo ekologinio švietimo programas, organizuoja švietėjiškus, kultūrinius renginius, veda ekskursijas kraštovaizdžiui ir paveldo vertybėms pažinti;

8.3. populiarina ekologinę žemdirbystę

8.4. organizuoja savanorių darbą, bendradarbiauja su vietos bendruomenėmis, nevyriausybinėmis organizacijomis;

8.5. palaiko ryšius, bendradarbiauja su užsienio valstybių institucijomis, tarptautinėmis organizacijomis;

8.6. informuoja visuomenę apie kraštovaizdžio, vertybių būklę, rengiamas tikslines programas bei įgyvendinamas apsaugos ir tvarkymo programas, priemonės, numatomus apsaugos ir naudojimo režimo pakeitimus.

9. Skyrius, įgyvendindamas **3.2** punkte nurodytą uždavinį, organizuoja apsaugos ir (ar) atkūrimo priemonių, numatytų konkrečiuose projektuose pagal teisės aktus ir tarptautinius susitarimus, vykdymą arba pats jas vykdo likusioje Priskirtos teritorijos dalyje.

10. Pagal kompetenciją vykdo kitas įstatymuose ir teisės aktuose nustatytas funkcijas ir Direkcijos vadovybės pavedimus.

III. SKYRIAUS TEISĖS, PAREIGOS IR ATSAKOMYBĖ

11. Skyrius, įgyvendindamas jam pavestus uždavinius ir atlikdamas funkcijas, turi teisę:

11.1. gauti iš Direkcijos struktūrinių padalinių dokumentus ir informaciją, kurių reikia Skyriaus uždaviniams įgyvendinti ir funkcijoms atlikti;

11.2. naudotis kitomis Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų nustatytais teisėmis.

12. Skyriaus darbuotojai privalo:

12.1. vadovautis Lietuvos Respublikos Konstitucija, Lietuvos Respublikos įstatymais, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais, Direkcijos nuostatais, Direkcijos darbo reglamentu, Direkcijos vidaus tvarkos taisyklėmis, šiais nuostatais, savo pareigybių aprašymais, Direkcijos direktoriaus įsakymais bei kitais teisės aktais, reglamentuojančiais jų veiklą;

12.2. laiku ir kokybiškai atlikti pavedamus darbus.

13. Už pareigų ir funkcijų nevykdymą ar netinkamą jų vykdymą Skyriaus darbuotojai atsako Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

IV. SKYRIAUS VEIKLOS ORGANIZAVIMAS

14. Skyriaus darbas organizuojamas vadovaujantis Direkcijos metiniu veiklos planu, kitais planais, už kurių įgyvendinimą atsakingas Skyrius

15. Skyriui vadovauja Skyriaus vedėjas, priimamas ir atleidžiamas iš darbo Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo nustatyta tvarka. Skyriaus vedėjo laikino nedarbingumo, atostogų, komandiruočių metu jo funkcijas atlieka patarėjas arba kitas Direkcijos direktoriaus paskirtas valstybės tarnautojas.

16. Skyriaus vedėjas:

- 16.1. planuoja ir organizuoja Skyriaus darbą;
- 16.2. atsako už funkcijų vykdymą, siekiant Skyriui pavestų uždavinių įgyvendinimo;
- 16.3. atsiskaito Direkcijos direktoriui už Skyriaus veiklą;
- 16.4. teikia Direkcijos vadovybei siūlymus Skyriaus kompetencijos klausimais;
- 16.5. teisės aktų nustatyta tvarka derina teisės aktų, vidaus ir siunčiamų dokumentų, sutarčių projektus, susijusius su Skyriaus veikla;
- 16.6. atstovauja Skyriui kitose įstaigose, institucijose;
- 16.5. vykdo kitas teisės aktų nustatytas funkcijas, kitus nenuolatinio pobūdžio Direkcijos vadovybės pavedimus.

17. Skyriaus vedėjas gali turėti kitų teisės aktais ar Direkcijos vadovybės jam suteiktų teisių
